

KÖZVÉLEMÉNY

HÉTFŐI UJSÁG.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 korona, havonként 25 krajczár.

Felelős szerkesztő és kiadó:

ROSTKOWICZ ARTHUR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Horváth Mihály-utca 7. sz.

Hirdetések árszabály szerint.

Bikacsók, szurony, sortűz.

Irtá: Honvéd Atilla.

Büszkén szokta emlegetni a szórszálhasogató jogász-ész a mi közszabadságainkat. De vajjon hol vannak azok? Nem kell kétségbeesni. Megvannak azok — írásban. Ennyi pedig untig elég is nekünk. Az embereket a mulandóság törvényeinek vetette alá a végzett, de az írás fenmarad. A népek is elpusztulnak, de az emléküik túlélik őket. A régi görögök is eltűntek, de Homéros hősköteményeit még ma is magolja a diák, a rómaiak is elpusztultak, de azért a régi romokon még ma is elmereng a világ. A szumirok is eltűntek a földszíneről, de írott palatáblákon hátrahagyták cvezredes történetüket.

Vajjon ha mi, magyarok eltűnnénk innen a Duna-Tisza mellől, mi maradna jeles emlék utánunk? Három könyv talán: a Verbóczy, a Beksics és a Kalmár könyve. Nagyszerű jogász munkák ezek. Talán tuzer év múlva is érdeklődéssel böngészni ezeket a tudós — és okos következtetéseket, tanulságot szerző beöle. Ez a tanulság pedig más nem lehet, mint az: volt egyszer valankor az ugynevezett magyar nemzet, a melynek mindene megvolt eleinte, ami az önálló lethez szükséges, később is megvolt mindene — a papiroson — és ez a szerencsétlen nemzet évszázadokon át azon vitakozott, hogy mi mindene van ő neki, persze csak a türelmes papiroson. A nagy nemzeti vitakozásokban szétforgácsolódott a nemzet ereje. A vita annyira elfajult, hogy addig verték egymás fejéhez a törvénykönyveket, míg agyon nem verték egymást úgy, hogy nem maradt eleven hirmondo se utánuk, csak a — törvénykönyv. Azért tanácslom nektek — fogja mondani intő szózatként az évezredek utáni bölcs — ne a holt betű, az írás, a képzelt jog, a kiváltság és eskü legyen a törvénytek, hanem a való élet maga . . .

Talán nagyon is keserű voltam, de nem tehetek róla. Az igazsághoz bizonyára közelebb jártam, mint a szórszálhasogató jogászok, akik rózsaszínű szemüveggel lapozgatnak a törvénykönyvben.

Szabadság, egyenlőség, testvériség — ez a nemzeti megújulás jelszava. De hol és merre van? A törvénykönyvben benne van talán, de az életbe nincs sehol.

Miben áll a szabadság? Bármerre tekint az ember mindenféle csak tilalomfát lát. Tilos a sebes hajtás, tilos a

kertekben a fűre lépni, virágot szakítani, tilos az induló vonatra fölugrani, tilos az utcán énekelni, a vasredőnyeket lármával lehúzni, tilos az igazat megmondani és megírni, tilos a magyar katonának a legnagyobb hazafi szobrát megkoszorúzni, sőt tilos még csak magyarul érezni is? Hát mit szabad akkor, ha minden tilos és pedig büntetés terhe alatt? Szabad adót fizetni hamarabb is, mielőtt a végrehajtó a párnát kihúzza az ember feje alul.

Miben nyilvánul az egyenlőség? Vannak grófok, bárók, v. b. t. urak, cs. és kir. kamarások, udvari és kir. tanácsosok, nemesek, Lipót-, Ferencz József-vaskorona, Szent Istvan, arany gyapjas rendet viselő, különböző rendű-rangú egyének, akik vagy pénzért vagy ingyen kapják kitüntetésük, azután a czimezés is nagy tudomány, mert tudni kell, hogy kit illet a felséges, fenséges, kegyelmes, nagyméltóságú, méltóságos, nagyságos, nagytekintetű, tekintetes stb. czim. Ez csak nem az egyenlőség? A testvériségről pedig jobb nem is beszélni, hiszen bolond beszéd az, hogy pl. a 100,000 holdas Pallavicini őrgróf vagy csak a népbolondító Novák Jóska is testvére volna a szegvári kerület szegény népének! Ezeket a finom, előkelő orrokat csavarja a suba, a bagó, a csizma-szag. A nép előttük büdös paraszt.

De azért vannak közszabadságaink a papiroson és ennek vannak látható, sőt érezhető jelvényei is: a bikacsók, a szurony, a sortűz. Volt benne része legutóbb Szeged népének is, pedig semmi hibát el nem követett, csupán követelte, hogy tegyék vissza a tulajdonát képező Kossuth-szoborra a koszorút, amelyet onnan a polgári hatóság és a nép elleni erőszak alkalmazásával elraboltatott Csallány Géza generális.

Rablás büntette és hatóság elleni erőszak vétségét követte el ez a sárgafekete lovag, a nemzeti kegyeletet lábbal tapodta; a nép a jog, törvény és igazság alapján állt, mikor visszakövetelte az elrabolt koszorút — és kapott a jog helyett bikacsókat, törvény helyett szuronyt, igazság helyett sortűzet. Az ártatlan nép megkapta tehát a magáét, a bűnös is megkapja: soron kívül lép elő altábornagygyá . . .

Tanácslok én nektek valami, szórszálhasogató jogtudósok, hívjanak bár Kmetty Károlynak, Kalmár Antalnak, Beksics Gusztávnak, Beöthy Ákosnak, Hodossy Imrének, Apponyi Albertnek, Molnár Jenőnek vagy Pityi Palkónak benneteket. Tegyétek le kissé vaskos

könyveiteket, nézzetek szét agyarországon és keressétek meg, hány gyárban készítenek puskát és töltényeket?

Rendőrségi dolgok.

I.

Nincs város az országban, a hol a rendőrség dolgai oly zavarosak volnának, mint Szegeden, pedig a baj kiforrása nem is az emberekben, hanem a bűnös rendszerben keresendő, a mely Rainer József főkapitány alatt hatalmasodott el olyannyira, hogy az állapotok tűrhetetlenek.

Jólélekkel monthatni pedig, hogy Rainer József főkapitány egyénileg kifogástalan ember, de mint tisztviselő erélytelen, gyöngé és hivatalának magaslatára sohasem tudott emelkedni. Naphosszat elpipázgat a hivatalában és tudós képpel tömködi a készséggel a füstölő verpeletit a pipa fenekére, míg nem a pipaszortyogás figyelmessé teszi arra, hogy újra meg kell tönni. A tajtékpipai gyönyörűen szívódnak, úgy, hogy menyéi élvezet napról-napra tapasztalni az előhaladását a tajtékpipek szívódásának.

Sok dohányt elogyaszt naponta ez a társaságban kellemes bácsi és mégis szükiben van a vágott dohánynak. Igazán elmondhatja magáról:

Mit törődöm hivattal,
Ezer minden-féle bajjal.
Majd elmúlnak a bajok;
Nyugodalmas, jó állásban
Életem ha elpipáztam,
Menybe visznek angyalok.

Másfél évtizedet meghaladó idő óta főkapitány, de egyetlen alkotás sem fűződik nevéhez. Még a rendőrség szolgálati és fegyelmi szabályzatát sem ért rá elkészíteni, pedig 15 év előtt a belügyi kormány által jóváhagyott szabályrendelet parancsolólag bizta rá ennek elkészítését. De mért is csinálna meg, hiszen eddig is megvolt a rendőrség szolgálati és fegyelmi szabályzat nélkül, meglesz nélküle ezután is. Nem vonja érte kérdőre senki, a főispán sem indit ellene fegyelmi vizsgálatot.

Ez a jó főkapitány bácsi csak pipál. A saját hivatalát sem ősmeri. Ellenőrzést és felügyeletet sohasem gyakorolt. Ha a tengeri visszaélések közül néhány kiderült, az is a véletlen vagy a boszú műve volt, mert ő kideríteni egyáltalában nem tud semmit. A fejem merem tenni egy fületlen pityke ellenében, hogy pl. a Milkó-féle kétezer koronás szegény-alapítványt hét év óta ő kezeli és erről még máig sem számolt el, amiért a fegyelmi vizsgálatot rögtön meg kellene indítani ellene gyöngé kezű főispánunknak. Fogadni mernék rá, hogy azt sem tudja, hogy a Milkó-alapítványból mennyi adatott ki eddig és mennyi van még belőle? Talán azt is eltelejtette már, hogy az adomány iratai hol vannak? De nehogy másutt keresse, megcsúgjuk neki, hogy ezek az iratok az ő asztalfiókjában vannak és pedig jobbról a legfelső fiókban.

Mielőtt tovább folytatnánk a nagypipás főkapitány jellemzését, ki kell ténnünk ifj. László Gyula osztályjegyző fegyelmi ügyére. 1897. november 9-én került ő a cselédügyosztályhoz és ott működött 1901. június elejéig, amikor is hivatali hanyagság miatt megindították ellene

Ferencz József keserűvíz az egyedül elismert kellemes izü természetes hashajtószer

a fegyelmi eljárást. A tandijhátralékok ügye volt a fővadás ellen. Tizenöt évig senkinek sem jutott eszébe a tandijhátralékok ügyét megvizsgálni. Ekkor azonban neki fektűt a számvevőség és évekre visszamenőleg kezdte vizsgálni a dolgot és ezekre menő hiányokat állapított meg. A szekrény alul egész garmada poros elpenészedett akta kerül elő, valamennyi behajthatatlan tandijakról regélt. A fegyelmi alá vont ifj. László Gyula ész nélkül fizetett. **Rég elévült tandijköveteléseket hajtottak be rajta.**

Számtalan olyan tandijhátralékot fizettek meg vele, amely már azelejt behajthatatlaná vált, mielőtt ő hivatalába lépett volna. A fél tanyának a tandijhátralékot hajtottak be rajta és ő fizetett mindent, mintha a régi tandijhátralékok behajtása is az ő mulasztása lett volna.

Hivatalvesztésre ítélték, holott bűnösségét nem tudták megállapítani, sőt még a mulasztásnak reá eső részét sem! Ha bűnös volt, mért nem tették át ügyét a büntető bírósághoz mint Szendrey Pálét? A mulasztásokért nem vonták felelősségre a főkapitányt, aki a köteles ellenőrzést évek során át elmulasztotta? Mért nem terjesztették ki a vizsgálatot a régi esetekre is? Mért nem írták le az elévült követeléseket és a behajthatatlanokat és mért vették meg azokat is rajta? Talán így kényelmesebb volt, vagy mért fizetett?

Hogy milyen csunya és menyire zűrvaros ez az ügy, hiteles adatokkal bizonyítjuk.

Korteskedés földbérlettel.

Novák József, a szegvári kerület husosfazékpárti követe nagyon érti a módját, hogyan kell kihasználni a nép szegénységét és az őrgóf százezer holdját a saját javára. Párját ritkítja a ravaszágban, hogy kell a szegény embert lekapni a labáról és megnyerni egyébként gyűlölt személye számára a szavazatot.

Ime a példa rá. Nemrég adták ki a bérleteket Mindszentén. Az egész eljárás kapott fejéknél legalább is 3-3 lánccal bérletet, holdanként 27 koronáért. Ez elég jutányos bérlet, mert azelőtt kétszer annyit is adtak érte.

Nem kapott bérletet a bíró, a közpénztárnok és az egyik szociálista esküdt. A többi mind kapott. Hát mért nem kapott ez a három? Azért, mert ellenzékiek, a lelküket nem akarják eladni, a meggyőződésüket nem engedik aruba bocsájtani — földbérletért.

Bezzeg a Novák főkortesési még többet is kaptak. Így kapott Losonczy Pál és János 9, Takács János 6 holdat, Weisz Simon pedig a tömörkényi és csanyi földek legjavát.

Több szegény özvegy asszony is ott volt a bérletkiosztáson és könyörögve szóltak Vig főmérnökhez:

— Szegény özvegy asszonyok vagyunk, kérnénk mi is néhány holdacska, hiszen éhen veszünk, mert a kenyérkereső fiaink most is a császárt szolgálják.

— Kérjenek földbérletet a császártól — volt a szívtelen válasz.

Persze a szegény özvegy asszonyok nem kaptak bérletet, mert nincs szavazati joguk, amit előre le lehetne kötni Novák úrnak, ennek a politikai lélekűfárnak.

De azért a szavazati nélküli szegény emberek szemét is kitörölték. Kaptak 100-100 négyszögöl bérletet 3-3 korona évi hasznobérré veteményesnek. Tehát 16 családra jut 1 hold. No és merje még valaki állítani, hogy az uradalom nem nagylelkű. Hát nem elég 100 négyszögöl a szegény embernek? S milyen olcsón kapták a sovány, kiéit, telekezetlen földet. Holdjáért 48 koronát fizetnek, de persze a a földet, hogy teremjen valamint, előbb ásóval meg kell forgatni.

Ez aztán az arány! A vagyonosabb szavazati joggal bírók a jó föld holdját 27 koronáért kapták meg, ellenben a földhöz ragadt szegény, szavazati joggal nem bírók 48 koronáért. Hát nem a legalávalóbb korteskedés ez?

Persze a bérlet csak egy évre szól, hogy könnyen el lehessen venni a néptől megint, ha ki akarná emelni a fejét az uradalom jármából és elpártolna a fazékpárti Nováktól, aki ily módon akarja magának biztosítani a kerületet.

Ezért nem kapott az uradalomtól nagyobb (öt-hat ezer hold) bérletet a község, mint er-

kölcsi testület. Persze, akkor az uradalom kényura elvesztette volna befolyását és a kerületet is.

Ilyen gyalázatos és alávaló dolgok történnék a szegvári kerületben, így zsarolják ki a bizalomlevelet a kúriai bíraskodás daczára is.

Valasztás előtt bezzeg ígértek tüt-fát Mindszent községének is. Maga az őrgóf jelentette ki, hogy amint Lichtenberg-féle bérlet lejár, 5-6000 holdat kap a község. Persze ez is csak olyan ígéret volt, mint az algyói magyaroknak a nagyfa, mert amíg a községet boldondították, addig Lichtenberggel újabb husz esztendőre megkötötték a bérleti szerződést. A hazugsággal elámitott nép pedig csikorgatja a fogait, hogy mért engedte magát elboldondítani.

Az igazság zarándokútja.

Kelemen Lajos erzsébetvárosi polgár esete páratlanul áll a magyar igazságszolgáltatás történetében. Ilyen alávalóság aligha történt még Magyarországon és bár kézzel fogható a gasság, Kelemen Lajos még sem kap igazságot.

Olyan egyszerű pedig a dolog. Kelemen Lajos a magyar-francia biztosító intézetnél bebiztosította a vagyonát és a biztosítási összegről váltót adott, amelyet a társaság Csernák nevű titkárja és Fatter György ügynök megamisítottak. A hamis váltó alapján a társaság a kialakított összegnél többet követelt a lejáratkor Kelemenről, aki a fizetést természetesen megtagadta. Erre a társaság a hamis váltó alapján perelt, végrehajtatta Kelemen, az árverést kitűzette, mire Kelemen az árverés előtt a hamis követelést a perköltségekkel együtt az utolsó filérig kiegyenlítette. A társaság ennek daczára a biztosítási összegért elárvereztette Kelemen Lajos házát, mindenét és földönfutóvá tette. Ilyen gasság is csak Magyarországon történhetett meg. Kelemen vagyonát ez a zsvány biztosító intézet vette meg és átiratta az egyik alkalmazottja nevére.

Kelemen, a vagyonából jogtalanul kiforgatott polgár, erre váltóhamisításért följelentést tett a rabló biztosító intézet váltóhamisító titkárja és ügynöke ellen. De hiába a törvényszék, az ítélő tábla fölmentette őket azon az alapon, hogy nem vezérelte őket rossz szándék.

Hallatlan czudarság! Hát nem a váltóhamisítás következtében került dobra Kelemen Lajos egész vagyona? Hát ez nem rossz szándék? Az utonálló haramia sem foszthat ki különben ártatlan embert, mint ez a rablónál is alábbvalóbb társaság. De a bíróságok, mintha csak egy huron pendültek volna a fosztozó társasággal, elutasították a panaszt.

Kelemen Lajos, nem hiába székel ember, nem tágitott, hanem a hamis váltó miatt váltómegszüntetési pert indított az utonállónál is rosszabb biztosító társaság ellen és ezt meg is nyerte minden fórumon, de a vagyonát nem kapta vissza máig sem.

Mivel pedig a polgári bíróságok a váltómegszüntetési per folyamán a váltóhamisítást megállapították, perújítással élt a váltóhamisító ellen. De hiába reménykedett, az ügyészség, a főügyészség és a koronaügyész is elutasította, mert a bűnös szándékot és a rosszhiszeműséget a váltóhamisításban nem látták.

Ha Szibériában élnénk és a kancsukások volna a bíró, akit meg lehet vásárolni, vesztegetni, akkor is szörnyűségnek találnánk az ilyen igazságszolgáltatást, de Magyarországon vagyunk, jogállamban, ahol van bírói függetlenség és igazságszolgáltatás.

Csalódtunk?

Ez az eset nagyon alkalmas arra, hogy bizalmunk megrendüljön az igazságszolgáltatásban, mert az bizonyos, hogy ebben az esetben

a büntető bíróság a gaz váltóhamisítóknak fogta pártját, nem pedig a vagyonából kiforgatott Kelemen Lajosnak.

Szegyén és gyalázat, hogy ilyesmi Magyarországon egyáltalán megtörténhetett.

Haynau és Rüdiger.

— Orosz folyóirat a magyarokról. —

Szabadságharcunk legsötétebb napjait érdekesen elevenítette föl mostanában egy szentpétervári tudományos folyóirat: a Ruszkája Sztarina (Ódon Régiségek.) Az orosz armádia egyik nyugalmazott törzstisztje mondja el a lázadók harcának, mint a szabadságharcot nevezi, szomorú epizódjait, amiket még nem jegyeztek fel a dicsőséges idők krónikásai.

A világi gyásznapról emlékezve, elbeszéli, hogy mikor a honvédek lerakták a fegyvert, Rüdiger tábornok, az orosz sereg vezére, a magyar nemzet hősiessége iránt való tiszteletének kifejezésésképen a magyar tiszteknek meghagyta fegyvereiket.

Erről az elhatározásról kötelességszerűen értesítenie kellett az osztrák hadsereg főparancsnokát s ezt a föladatot a kurlandi származású Köchli őrnagyra bízta, aki személyesen vitte meg Haynaunak a fővezér üzenetét.

Mikor Haynau végigfutotta az orosz tábornok levelét, idegesen elsápadt, majd borzasztó gonosz vonás öntötte el arcát s szája rángatózni kezdett:

— Megfoghatatlan, megfoghatatlan! — kiabálta magánkívül — ezeknek a susztereknek meghagyni a kardot! Meg kell tébolyodnom.

Köchli őrnagy, aki átérzte, hogy Haynau kitörése az oroszokat illető szemrehányás, nem habozott a válaszal:

— A magyar tisztnek semmi esetre sem suszterek. Azok nemes katonák.

Haynau toporzékolit düheben.

— Mit ért ön az alatt, hogy nemes katonák?

— Nemes az, — volt a felelet — aki fegyvert visel és megveri az ellenséget. Mutas a magyarok önöket többször elpaholják, tökéletesen nemes embereknek kell őket tartanom.

A vértanuk hóhérlja halálsapadtan pantart fel helyéről. Halk, szakgatott hangon szólalt meg:

— Ilyen durva magaviselet az osztrák főparancsnokkal szemben, például büntetést érdemel. — Megfogom kérni Rüdiger tábornokot, hogy vonja őnt felelősségre.

Asztalához ült és levelet írt az orosz fővezérnek, elpanaszolva a történeteket. A levelet magának Köchli őrnagynak kellett tábornokához vinnie, Rüdiger kérdőre fogta követjét.

— Mond el őszintén, miféle gorombaságot mondtál Haynauknak?

Az őrnagy felháborodva beszélt el a jelenetet s hangsúlyozta, hogy mint katonának a leigázott ellenfelek iránt ezzel a fellépéssel kellett tiszteletét kifejezni. Rüdiger generális mosolyogva fordult sarkon s a legközelebbi alkalommal Köchli őrnagynak küldte követségbe az osztrák fővezér sátrába.

Igy mondja el ezt a nevezetes és eddig ismeretlen epizódot az orosz tiszt, aki ezzel a megemlékezésével is tanúságot resz róla, hogy a fehér czár katonái ama szomorú időkben igazán megbecsülték vitézségét a magyarnak.

Ujdonságok.

— **Hadur.** Nem tudni, hogyan és mikor csempészte e szót a tulhajtott szolgálalkúség a közhasználatba, tény azonban, hogy az ujdonságok révén átment már a köznépi nyelvére is. Ez pedig nemcsak helytelen, hanem lidomtalan is, sőt kigunyolása a magyar mitológiának, mert Hadur az egy istent imádó ősmagyarok istene volt. Nem volt alsó, felső, felsőbb, legfelsőbb Hadur, hanem csak egy: a Hadur isten. Gyarló ember nem viselhette, de nem is viselte e nevet. Árpád, Zsolt, Géza csak vezérek voltak, szent István, Kálmán, szent László, Béla, Endre csak királyok, a magyar koronát möringolt osztrák főherczegek pedig csak császarok

és királyok, ami igen szép földi méltóság, előkelő cím és rang, no meg hát a jövedelem sem megvetendő, amint Halhegyi Balázs, a szegedi szerb trónkövetelő állítja. Mire való tehát a Hadur isten címét adni a magyar királynak? Ez nemcsak visszatetsző, hanem éppen oly neveléses, mint mikor a persa sah a Nap fiának, a Hold apjának, Mohamed balszemének vagy tyúkszemének czimezteti magát. A magyar király csak ember, mégpedig a legelső magyar ember a nóta szerint, de nem isten, sőt még csak pogány isten sem, amilyen Hadur volt őseink előtt. Csak az elaljasodott szolgálalkúság akarja a magyar királyt pogány istenné tenni, a jó érzésű keresztény embernek azonban tiltakozni kell az ilyen elnevezés ellen, hiszen izléstelenség is a régi „Hadur” isteni fogalmát becsümpészni a magyar közjogba. Különös, hogy ezer esztendő után jut ilyen eszükbe a trón árnyékában sütkérezőknek. Jó, hogy olyan szolgálalkú költők nincsenek, mint amilyen Augustus császár Vergiliusa volt, mert még a leszármazási tablát is elkészítenék. Igaz, hogy ma már nem olyan buta a nép, hogy a mesékbe higgyen. A régi dajkamese jut eszükbe a pontyról, a szegény emberről és a nagyravagyó feleségről . . .

— **Tüntessünk, de békében.** Az a gyalázatos merénylet, melyet a katonaság követett a Kossuth-szobor ellen a visszatartott katonák koszorújának elrablásával és a vérfürdő rendezésével, úgy látszik, megtorlatlan marad. Ez az egész nemzetet sértő eset „egyelőre” nem is kerül a képviselőház elé, mire pedig odakerül, talán már el is simítják. Szeged népe azonban nem érheti be ezzel. A jogtörést, az ártatlanul kiontott vért elégtételt kell követelnünk. Addig, amíg Szeged város porig alázott, kegyeletében vérgigéért népe méltó elégtételt nem kap, nem szabad hallgatnunk. **Addig, amíg elégtételt nem kapunk, gyászlobogót kell a házakra tűzni vagy pedig a nemzeti színű lobogóra gyászfátyolt tűzni.** A polgárság pedig minden este ezrével jelenjen meg a Klauzál-téri Kossuth-szobor előtt és tüntessen békésen, nehogy a rendőrségnek alkalma legyen a beavatkozásra. Így megmutatja Szeged város népe, hogy nem felejtette el az arculcsapást és sürgeti az elégtételadást. Mutassa meg Szeged népe, hogy higgadtan, méltóságteljesen tud tüntetni a katonai tulkapás ellen és ezt az ügyet a köztörvényhatósági bizottság állásfoglalásával befejezettek nem tekintik, hanem várja a méltó elégtételadást és addig nem fog megnyugodni, amíg elégtételt nem kap. Ezrével jelenjünk meg minden este a Kossuth-szobor előtt!

— **Az oláh baka lövése.** Csalány Géza vezérőrnagy és Rainer József főkapitány erőnek erejével azt akarják bebizonyítani, hogy az elrabolt koszorút nem katonák tették a Kossuth-szoborra, hanem polgárok csináltatták és hogy október 6-án este a Mars-téren nem adtak sortűzet a népre, hanem csupán egyetlen oláh baka tüzelt kétszer a népre vezényszó nélkül. Nyomoztak is mindkét irányban és kiderült, hogy igenis katonák vásárolták a koszorút és hogy sortűzet vezényeltek, de a derék katonák nem lőttek a népre, egyedül az oláh baka. Hogy ez csak pusztán mosakodás, az onnan is kiderül, hogy az oláh bakát még maig se börtönözték be, holott parancs nélkül nem szabad lőni a katonáknak még háború esetén sem, annál kevésbé pedig békés polgároknak. Hogy az oláh baka vezényszóra lőtt, kétségtelen, mert haja szála se görbült meg. A sortűzet persze azért tagadják, mert a hazafias magyar bakák a levegőbe lőttek és az szegényt elakarják hallgatni, nehogy odafönt megtudják a kudarcot, amelyet vallottak. A hazudozás azonban nem sikerült. A legjobb is lesz bevallani az igazat, hogy a magyar baka testvérgyilkosságra nem kapható soha!

— **Népgyűlés Mindszenten.** A mindszeri 48-as kör kezdeményezésére a szegvári kerület független érzelmű polgársága, népgyűlést

tart október 18-án d. e. 11 órakor a mindszeri piac téren. A tárgy a politikai helyzet és a szegvári kerület állásfoglalása. A népgyűlésen résztvesznek az újjászervezett szocialisták is. A 48-as kör a népgyűlésre meghívta lapunk szerkesztőjét, **Rostkowitz** Arthurt is, aki készséggel tesz eleget a meghívásnak. A függetlenségi és 48-as párt a kerület összes közsegeiben már megkezdte a szervezkedést, nehogy az esetleges új választás készületlenül találja és **Novák** József földbérletekkel, etetés-itatással és vesztegetésekkel megvásárolhassa újra a bizalomlevelet.

— **Mire megvénülünk.** Az öregségnek sokszor keservek az évei, különösen ha a munkaképtelenség miatt beköszönt a hajlékba a nyomor. Ezért még munkabíró férfikorában kell gondoskodni mindenkinek hogy öregségére is legyen mit a tejbe aprítani. Takarékoskodni kell. A legegyszerűbb módja ennek, ha üzletész vált magának mindenki a Bankégyesületnél (a Kass kávéházzal szemben) és magát heti egy vagy több korona befizetésre kötelezi. Ha szükségét szenved személyi hitel címén olcsó kölcsönt kap és a szövetkezet sorsjegynyeményeiben is részesedik.

— **Szüret.** Mindenfelé szüretelnek már. A bortermés átlag kedvezőnek mondható és csak helyenkint gyöngé. A mustnak is jó ára van, aminek az oka a jobb minőség. A szombati nagy vihar és eső már nem sok kárt iett a szőlőben, mert a gazdák már javarészből leszüretelték.

— **„Zde, hier, jelen.”** Pár év előtt a közös hadseregbeli tartalékosokat az ellenőrzési szemléken súlyosan megbüntették, ha nem a német „hier” kiáltással jelentkeztek. Különösen a nyakas csehek büntették ezrével, mert „hier” helyett csak azért is „zde” szóval jelentkeztek. A magyar tartalékost is keményen büntették, ha véletlenül is a „jelen” csuszott ki a szájukon. Az idén csoda történt, a közös hadseregbeli tartalékos katonák magyarul jelentkezhetnek, sőt a katonai könyveikből kitepik a német szövegű utasításokat és magyar szövegűt ragasztanak belé. Így történt Szegeden is. Persze, a magyar szövegű utasítás oly botrányos magyarsággal van megszerkesztve, hogy a fordítójának nem artana huszonöt bot, de azért a jósandék becsülendő. Hat mégis csak enged már az osztrák vaskalaposságból a nimet. Ez ugyan nem sok, de majd enged még többet ha megjön az esze. Csak aztán késő ne legyen!

— **Az egyenes adók reformja.** Nagyon figyelemre méltó határozatot hozott múlt havi közgyűlésén Kolozsvár törvényhatósága, midőn kimondta, hogy az egyenes adók reformálása érdekében felirat szerint a mai közadó-törvényben alig érvényesül a modern állami élet első alapelve, a köztehetselvény elszéje. Éppen ezért a mai adórendszer sorvasztólag hat közigazgatási, politikai és erkölcsi állapotainkra és a legnagyobb mértékben megérett a revízióra. Sorra veszi ezután a felirat az egyes adónemeket. A földadó és házbéradó nagyon magas s a legelőmibb életforásokat támadja meg. Ezzel szemben a tőkekamat adó nagyon alacsony. A kereseti adókban megint sok az aránytalanság s mivel a pótdadó nem egyenlíti ki az egyes jövedelmi forrásokra vetett adók közti aránytalanságokat, égetően szükséges az egész adózási rendszert új alapokra fektetni. A felirat támogatására Kolozsvár tanácsa felhívta Szeged törvényhatóságát is.

— **Búcsú, beköszöntő.** A tanfelügyelő végre megkezdte a bucsuzást és rövid idő múlva végleg távozik Szegedről, borralalós működésének kedves színhelyéről. Új állását Egerben november 1-én foglalja el. A fogadtatás nem lesz valami fényes, mert a híre már megelőzte és a hevesmegyei ellenzék részen lesz, hogy borralalókban ne lehessen része többé. Egerben várja különben az emeletes tótot **Sidlovits** Kálmán tanár is, akit ő üldözött el Szegedről. Ajánló levelek ez is elég a fegyelmeken kívül, amelyek természetesen nem értek véget, sőt ha új seprő kerül a közoktatásügyi kormány élére, talán a megérdemelt büntetése is utólról a tanítók lelketlen üldözőjét. Ami késik, nem mulik.

— **Gotterhatle 65 év előtt.** Sok szó esik mostanában Gotterhaltról. Érdekes és jellemző az, hogy milyen szöveggel énekelték ezt a kellemetlen dalt Magyarországon 65 év előtt a sepsiszentgyörgyi katonai iskolában. Az újoncsoknak kéziratban osztották szét a szöveget s katonai parádékon mindig énekelték a következő szöveggel:

„Szálljon átadás rád az égből
Földi fenség, fejedelmünk,
Isten a menny fényköréből
Halld meg mit kíván keblünk:
Magas trónján körül véden,
Védjed őt szent kezdeddel,
Boldogítva boldog levén
Fejedelmünk kegyelmeddel.”

De azóta micsoda más szövege lett!

— **Pőr a felségfolyamodvány miatt.** Tudvalevőleg ifj. László Gyula volt városi osztályjegyző, jelenleg ügyvédjelölt, mint tartalékos honvéd hadnagy összetűzött felebarátjával, aminek következtében tisztí rangjától megfosztották. Erre ő felségfolyamodást intézett a kabinetirodához tisztí rangjának visszaszerzése céljából. Ebben a folyamodásban erősen kikelt azok ellen, akik a rangjától megfosztották, amiért is a m. kir. honvédelmi kormány utasítására rágalmozási pert indított ellene a honvéd tisztikar. A szegedi törvényszék 120 korona pénzbüntetésre ítélte, amelyet az ítélőtábla 80 koronára szállított le, míg a kuria, amelynek ítélete most érkezett le, teljesen **fölméltette**, aminek következtében ifj. László Gyula a felségfolyamodását változtatás nélkül újra felküldte a kabinetirodához.

— **Mi lesz a tisztviselőkkel?** Amikor az általános kibékülés és kibontakozás mielőbbi szükségének érzése tölti el a lelkeket, akkor innen is, túlhan is megfélejtkeznek egy igéretről. Értjük a tisztviselők fizetésrendezését. A tisztviselők, igaz, nem vettek részt sem az obstrukcióban, sem a kompromisszumokban, tehát alapjában nincs is jussuk hozzá, hogy az alkotmányos rend helyreállításából nekik is valami hasznuk származzék. Mégis ha meggondoljuk, hogy övenezet, nagyobbára csalados immár tíz hónapja tartják szüntelenül a szájához a falatot s hogy ezek az övenezeten bizony már nagyon ráéhezték erre a falatra, úgy némileg háládatlanságnak tűnik fel, hogy a békepontokból, melyekben az ellentétes kívánságok mindegyike helyet talált, éppen ezt a közös óhaját teljesen kihagyták. Remélni akarjuk, hogy a tisztviselők fizetésrendezésének a jövőben kompromisszumból való kimaradása feledekenységnél egyéb nem lehet, mert hiszen a szocialisták követelése, az általános választói jog is szerepel már a feltételek közt.

— **Mindenkinek örömet okoz a szép ékszer.** Mai napság, a legszegényebb ember is vásárol magának órát, lánczot, függőt, gyűrűt, mert az ékszer nem kibótt pénz, hanem megtakarított érték, de csak akkor, ha rendes, megbízható helyen vásároljuk. Ilyen megbízható hely a **Politzer Sándor és Fia** üzlete Szegeden, a Klauzál-téren, a Wagner-féle üzlet és a Kossuth-szobor között. Ez a cég már **százötvenöt** óta szolgálja ki becsülettel vevőit s aki ott vásárol, bizonyára nem csalatkozik.

Innen-onnan.

(Az Igazi kurucz újság.)

Ifju Moricz Pál, a Szegeden is jólismert író erős magyarságról nevezetes újságíró is. Fölfelé, lefelé egyaránt független ember, akit hajlítani nem lehet, mint a mai újságírónemzedéket, elveiből nem enged senkinek. A hízlegést, a farkcsóválást nem ösmeri.

Mikor elkerült Szegedről és átvette a „Debrecen” szerkesztését, mindnyájan azt hittük, hogy ez a régi függetlenségi lap megtalálta a méltó szerkesztőjét a kálvinista Rómában. Csak a kálvinisták, akik nem szivelték az ő önállóságát, s addig askálódtak ellen, míg ki nem martak,

Most új lapot alapít, az lesz az igazi kuruczújság . . .

(Leleplezés.)

Történt, hogy Éde és Ödön barátunk elmentek jó bort keresni és rá is akadtak valahol a Rókuson.

Az első félliter pompásan ízlett, le is csuszott hamarosan. Hozatták persze a másodikat.

— Hm, ez mintha nem olyan volna — mormogták.

No de seba, lecsuszott ez is. Hozatták a harmadik féllitert, de eközben lesték a korcsmáros is s észrevették, hogy megint máshonnan mérte a bort.

— Ugyanaz a bor ez, amit legelőször adot?

— Persze, hogy ugyanaz.

— No, pedig nem az. Tessék csak a sötéttséghez jönni és adjon minden kanocsból két deczit.

Fülig elvörösödött a korcsmáros, de a bizonyítékok sulya alatt bevallotta, hogy a borok különbözőek.

— Az első félliter az erős bor, a második gyengébb, a harmadik még gyengébb... Teszlik tudni, nem akarom hogy a vendégeim berugjanak.

— Mi pedig be akarunk rugni — hangsúlyozta Ödön barátunk erélyesen.

Azóta ők ketten mindig-mindig jó bort kapnak, a korcsmáros pedig a Márton ludját hizlalja, nehogy leleplezzék a vendégei előtt csaláftaságát.

(János nyelvel.)

— Barátom, olyan szépen éneköltünk a közgyűlésen, mintha dalversőnyre akarnánk menni az Albert karmestörködése alatt.

— Csak azt banom, hogy az utolsó padba ültem és nem hallottam az Albert hangját, pedig nagy élvezet lett volna, látnom a Toth Pali fülirül.

— Beverték az inasok az öreg takaréklablakjait is Bárd Dolfi vakarja is már a fejit hogy kevesebb lesz az osztalék.

— Olvastam a Szeged és Vidékében, hogy a tisztókat ne vögyék be a társaságok. Hat szép vóna mög jó, de mit szónának hozzá az asszonyok.

— Ha még tovább tüntették, még én is az üvegösségre adom a fejem.

(Az olvasni való.)

H. budapesti ur lerandult vidékre. Gyermekkorai jóbarátjához szállt s amikor a vendég a kedélyesen eltöltött vacsora után hálószobájába vonult, egy kérelemmel állt elé.

— Te, komám, — szolt — nekem egy rossz sokasom van már évek óta és anélkül nem tudok aludni.

— Kérlek! Csak parancsolj velem!

— Olvasni szoktam. Adj tehát valami jó olvasni valót.

— Olvasni valót?

A házigazda elgondolkozik, körülnéz a szobában, mintha ott keresne valamit, végre kapja a gyertyát és megy kifelé:

— Majd hát hozok olvasni valót.

A vendég ezalatt szépen lefeküdt és várta barátját, aki jött is rögtön, hóna alatt cipelve a nagy tarisznyát.

— No pajtás, itt van. Hoztam olvasni valót, ezen aztán elolvashatsz akár reggelig! És leteszi az ágyra a nagy tarisznyát, fel is bontja és mutatja neki.

Volt vagy három kiló — száraz tökmag!

EGYENRUHÁKAT

egyéves önkénteseknek a legcsinosabb kivitelben
egyéves önkénteseknek feltűnő olcsó árban
egyéves önkénteseknek szigorúan az előírás szerint
egyéves önkénteseknek a legrövidebb idő alatt készit

HOLTZER S. és FIAI cég

egyenruházati osztálya
Szeged, Hid. utca.

Kérjen ön csak

Selle és

& Kary-féle

Fredin

A legjobb fénymáz

mindenféle cipőbőröz
sárga és fekete

Különösen ajánlatos a
Boxcalf, Oscaria, chev-
reaux és lackcipőkhöz.

Wien, XII/1.

Nem lábbal taposott,

hanem tisztán kezelt

édes MUST

kapható literenkint **30** kr-ért a **Kürthy-**

féle vendéglőben (a régi Kis Palcsi)

Kölcsey-utca 4.

ASZTALOS-ÜZLET ÁTHERYZÉS.

Tisztelettel értesitem a nagy érdemű közönséget, hogy

asztalos műhelyemet

megnagyobbítva és azt mindenféle asztalos munkákra ujonnan berendezve

Bocskay-utca 5. szám alá

helyeztem át

Elfogadok teljes lakásberendezéseket, valamint minden az asztalos szakmába vágó megrendeléseket stilszerű kivitelben és mérsékelt árak mellett ugy helyben mint vidéken.

A nagy érdemű közönség szives pártfogását kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Könyves László
asztalos-mester.

Legjobb fémtisztító-szer

volt és marad is az

ÁMOR

fémtisztító.

Háztartásban nélkülözhetetlen. Kapható mindenütt **14, 20 és 30** filléres dobozokban. ooooo Gyár Lubszkynski & es Társa Berlin (Germania) NO.

Figyelni az AMOR védjegyre!

Hölgyek figyelmébe!

A női szépség legfőbb kelleke

a szép arcz, a dus hajzat és tiszta fogak.

Hogy ez meglegyen, használtassék az arcbőr ápolására legkiválóbb készítmény, a elegáns hölgyek kiválóan kedvelt szépitőszere:

az orgona-crém

Minden eddig készített szerek között a legitünőbb készítmény, mivel nem zsiradék. Kis tégegy 1 kor., nagy 1 kor. 60 fill., szappan 70 fill., poudér a színben kis doboz 1 kor., nagy 2 korona.

ellen és hajkorpa elmulasztására, min hajhullás hajnövést előmozdító szer, legmegbizhatóbb a dicséret le-velekkel kitüntetett **bojtorján hajszesz** ára 2 korona, Chinin hajviz, ára 1 korona 20 fill. Tanno Chinin Pomade ára 1 korona 20 fill. A fogak tisztán és ép állapotban tartásához legjobb a Szalicil-fogviz, ára 1 kor. 20 fill. és Mentia Fogpor, ára 1 kor. Mind e szerek egyedül valódi minőségben kaphatók

Barcsay Károly gyógyszerárában

Szeged, zöldség-piacz, Széchenyi-tér 12. szám.

ÚJ ZÁLOGINTÉZET SZEGEDEN.

A »Bankkegyesület, mint szövetkezet« Szegeden

zálogüzletét

megnyitotta és a legelőnyösebb feltételek mellett ad kölcsönöket:

Ruhaneműekre .

Ékszerekre . . .

Értékpapírokra és

Jugóságokra . .

Szegeden, Erdélyi-Deutsch palota, Kass-viadóval szemben.

Üzleti órák:

délelőtt 1/29—1 óráig délután 3—6 óráig.

Lengyel Lőrincz

cs és kir. udvari butorgyáros

ujonnan, modern berendezett műasztalossága

SZEGED, Vadász-utca 2. sz.

Elvállal a legjutányosabb ár mellett kizárólag szolid kivitelben, előadott vagy saját tervek szerint egyes butorok vagy egész berendezés készítését. Klauzál-téri fényesen berendezett butor áruházában pedig kész butorokból állandó kiállítás van.

Új fatelep Szegeden!!!

Szeged és vidéke n. é. közönségét tisztelettel értesitem, hogy gróf Zselénski Róbert zimbrói erdőkezelőségének **fatelepét Szegeden 1903. október hó 1-én** (Mars-tér 1. sz. alatt) **megnyitom.**

Az új fatelepen a legjobb minőségű — **nem usztatott** — hanem vasúton szállított tűzfát tartok raktáron. Pontos és figyelmes kiszolgálás. Mérsékelt árak, ugy a kicsinyben, mint nagyban való vételnél. Vaggononkénti megrendeléseknél árendemény.

Szíves megrendeléseket kér tisztelettel

Varga József,

a gróf Zselénski-fatelep kezelője.